

Egy könyvtár avatására*

„Oh, a szárnyas idő hirtelen elrepül,
S minden míve tűnő szárnya körül lebeg!
Minden csak jelenés, minden az ég alatt,
Mint a kis nefelejcs enyész.”

Igen, Berzsenyi ihletett pontossággal fogalmazott. Így van. De akkor miért? Miért épül új színház, új iskola, új könyvtár? Mi az értelme, van-e értelme?

Lehet, hogy nem ünnepi alkalomra illő kérdések, nem ünnepléshez illő mondatok. De a gondolkodó ember mégiscsak fölteszi őket magának. Márpedig az épületet építő, a megrendelő, az abban majd szolgáltató, az azt majd igénybe vevő mind gondolkodó ember.

Tehát miért? Hírért, névért, dicsőségért? Vagy a köz szolgálatáért, a közjóért? Vagy éppen a mulandóság legyőzéséért?

Talán mindegyikért. Talán annyiféle a válasz, ahányan ennek az épületnek a megvalósításában – az elgondolásától a megvalósításáig, a kezdetektől mostanáig – részt vettek. Talán annyiféle, ahányan mi ma itt vagyunk.

Mi a könyvtár? Azt szoktuk közhelyesen mondani, hogy híd a múlt és a jövő között, a jelent szolgálja, a múlttól emlékezik, a jövő érdekében tevékenykedik. Olyan demokratikus hely, amely mindenki számára nyitva áll, amelynek alapszolgáltatásait bárki igénybe veheti. Olyan szolgál-

tató hely, amely a szolgáltatások széles ívét öleli át. Azaz, típusától függően őrzi nemzeti identitásunk relikviáit, és ugyanakkor hozzájárul az európai uniós pályázatok megírásához. Olyan szolgáltató hely, amely – adatbázisai vagy éppen régi könyvei révén – lehetővé teszi a tudományos kutatások előrébb haladását, és ugyanakkor segíti az állampolgárt az adóbevallásához szükséges iratok kitöltésében. Olyan szolgáltató hely, amely nyitva áll a gyerekek és a nyugdíjasok, az egészségesek és a fogyatékkal élők, a több diplomások és az olvasni alig tudók előtt. Olyan szolgáltató hely, amely integrálja a szociálisan hátrányos helyzetűeket, azaz a szegényeket a gazdagokkal, a magyarokat a különböző nemzetiségiekkel. Olyan szolgáltató hely, amely egybefűzi életünk sok-sok tevékenységét, és amely összeköt – összeköthet – minket is egymással.

Milyen a XXI. századi könyvtár, milyen az a könyvtári rendszer, amelynek a tagja? Olyan hely, amely az információs társadalom tagjai számára az egyik legalapvetőbb dolgot, az *információt* nyújtja.

Mi kell ahhoz, hogy ezt tehesse? Megfelelő információs és kommunikációs infrastruktúra, a könyvtárhasználókat kielégítő gyűjtemény, amely könyvekből, folyóiratokból, adatbázisokból, elektronikus és egyéb dokumentumokból áll,

* A Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár és Információs Központ 2007. június 14-ei átadásán elhangzott beszéd írásos változata.

mind a könyvtárban, mind a rendszer egészében. Releváns országos és helyi szolgáltatások és elkötelezett, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkező könyvtárosok.

A Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár és Információs Központ új épületében a 4218 m² hasznosítható terület négy szintjén 370 ezer kü-

lönböző dokumentum van elhelyezve. A 105 számítógép, a saját szerver és a vezeték nélküli hálózat lehetővé teszi a XXI. század technikai eredményeinek alkalmazását. A számítógépes program lényegesen felgyorsítja a munkafolyamatokat, ezzel segítve a könyvtárlátogatókat és a benne dolgozókat.

Ennyi? Nem, éppenséggel nem. A lelke a könyvtárnak – ma is – az, aki a könyvekből és a felsorolt dokumentumfajtákból könyvtári gyűjteményt alakít, aki – ha kéri – segít eligazodni az irdatlan mennyiségű információ között. Aki lehetővé teszi, hogy ne böngésszük órákig a Google-t, hanem azonnal megkapjuk a megfelelő adatbázisból a számunkra fontos információt. Szóval a könyvtáros. Nem elég az új, igen szép épület, az új, vonzó berendezés, kulturált, barátságos, empatikus, diszkrét és szolgálatkész, kedves könyvtárosok teremtik meg azt a szervezeti kultúrát, amely nélkül nincs megfelelő szakmai munka.

Nagy feladat előtt áll megint ez a könyvtár és az egész könyvtári szakma is. Készítjük a 2008 és 2013 közötti új, harmadik stratégiai fejlesztési tervet. Hadd ismeressem ennek jövőképét, átfogó célját (misszióját) és a megvalósítandó célokat.

A jövőképünk a következő:

A könyvtári rendszer egésze alkalmas a XXI. századi könyvtárhasználó igényeinek kielégítésére. A nyilvánosságra hozott információnak, felhalmozott tudásnak, valamint műveltségnek a mindenki számára hozzáférhetővé tételével *ver-*

senyképes, élhető országot alakítunk ki, amelyben mindannyian otthon lehetünk.

Az átfogó célunk, a küldetésünk:

Ennek megvalósítása érdekében magas színvonalú, országos szolgáltatási rendszert hozunk létre. A rendszert alrendszerek, illetve korszerű könyvtárak alkotják, amelyek komplex gyűjteménnyel – a hagyományos könyvtár és tudástár, az informá-

ciós adatbázisok és az elektronikus dokumentumok szerves egységeként létrejött gyűjteménnyel – a legkorszerűbb igényeket is magas minőségi szinten kielégítő szolgáltatási formákban állnak a használók rendelkezésére.

Az előző stratégiából prioritásként folytatjuk:

- a vidékfejlesztést;
- a hozzáférés növelését;
- a fogyatékkal élők kiemelt támogatását.

Kiemelt stratégiai céljaink:

(A könyvtári rendszer)

1. Minden nyilvánosságra került információt és adatot közvetít, kiemelten biztosítja a nemzeti kultúrához való hozzáférést.

2. A könyvtári épülettől és a nyitvatartási időtől függetlenül hozzáférést biztosít ezen információkhoz és adatokhoz, másrészt a könyvtári szolgáltatások jelentős részéhez.

3. Új fejlesztésekkel és programokkal járul hozzá az olvasáskultúra fejlesztéséhez.

4. Közösségi szolgáltatásaival és a felnőttképzés támogatásával hozzájárul a társadalom tagjai életminősége javításához, a foglalkoztatottsághoz, az egyének versenyképességének növeléséhez.

Az új országos könyvtári stratégiában megjelölt második cél szerint egyre fontosabb, hogy a korszerű, modern könyvtári szolgáltatásokat a könyvtári épülettől és a nyitvatartási időtől függetlenül is elérhesse a könyvtárhasználó. Lehet – mondok én némi büszkeséggel és kellő önironiával –, hogy majd éppen a könyvtári szolgáltatás lesz az, amely legyőzi a minket, embereket gúzsba kötő két koordinátát, a teret és az időt?

Annak érdekében, hogy céljainkat ne vágyálomnak érezzék, hanem megvalósítható, reális célkitűzéseknek, engedjék meg, hogy elmondjam önöknek, hogy a 2007. év negyedik negyedétől megjelenő európai uniós pályázatokat úgy állítottuk össze, hogy a pályázatok sikeres meg-

nyerésével ezek a célok megvalósíthatóak legyenek.

Mindezzel – az új stratégiával és az európai uniós forrásokkal – nem csupán azt kívánjuk elérni, hogy jobbítsunk a könyvtárügyön, hanem azt, hogy korszerűbb, fejlettebb alapokra helyezzük az egész, a törvény megjelenése óta folyamatosan – hol kisebb, hol nagyobb léptékkel – fejlődő rendszert.

És végül újra térjünk vissza a kezdeti kérdéshez: miért építünk, mikor tudjuk, hogy mi végre? Miért próbálunk újra és újra győzedelmeskedni az időn?

Mert mindenkinek van valamifajta lehetősége és ebből következően kötelessége, hogy a saját eszközeivel, képességeivel hozzájáruljon egy-egy adott területen a világ jobbításához. Mindazok,

Differenciált könyvtári módszerek Zákányszéken

Könyvtári foglalkozások

akik ennek az új épületnek a megvalósításában részt vettek, ezt tették. Mindannyiuknak, a fenn tartónak, a célzott támogatást támogatóknak, a tervezőnek, a kivitelezőknek, a könyvtárosoknak köszönöm.

És engedjék meg, hogy a könyvtáros szakma irányítása részéről név szerint megemlítsen azokat a kollégákat, akik talán a legtöbbet tették azért, hogy ma ünnepelhesünk. Szeretettel említem *Arató Attilát*, aki mindent megpróbált ennek érdekében, de a körülmények akkor nem támogatták. Utódait, *Simon Zolit*, és akik közül sosem fogom elfelejteni *Gellér Ferencné*, *Hajni* igen sok munkáját, fáradozását. Álma volt ennek a könyvtárnak a felépülése, és higgye el, hogy a megvalósulás neki is köszönhető. És végül a jelenlegi igazgató, *Eszenyiné Borbély Mária* kitartását, bölcsességét, aki véghezvitte, aki megcsinálta.

Szívből kívánom, hogy ez a könyvtár, amire sok-sok évtizede várt a megye lakossága, jól szolgálja mindazokat, akik erre igényt tartanak. Köszönöm, hogy most együtt ünnepelhetünk.

Skaliczki Judit

Fotók: JAlbum 7.1 & Chameleon

Zákányszék. Kis falu Szegedtől 22 km-re. Sík homokvidék. Tipikus homoki tanyás falu, az arra jellemző mezőgazdasági termeléssel. Nagy kiterjedésű tanyavilág, kétlaki életmód, sok munka, küzdelem a homokkal és a szélsőséges időjárással. Ez jellemzi az itt élők mindennapjait. Szerencsére azonban ezen a 2800 főt számláló kistelepülésen nemcsak erről szól az élet. Jelen van a tradicionális paraszti értékrend tisztelete, a hagyományok ápolása, a pezsgő kulturális élet. Egyszerűen jó itt élni, küzdeni, tenni és alkotni a településért, az itt élő emberekért.

Számomra még a felsoroltaknál is többet jelent az „ittlé”. Szülőfalum ez a település, ahol a családom több generációra visszanyúló gyökereket eresztett. Ez erős kötelék, de esetemben nem az egyedüli. Ide köt még más is – a munkám, ami számomra nemcsak a kenyérkeresetet jelenti, hanem magát a HIVATÁST. Igen, így, csakis nagybetűkkel. A helyi munkalehetőségek korlátozott száma miatt már önmagában az is nagy dolog, ha valakinek nem kell naponta ingáznia a munkahelyére. Számomra azonban ennél több is megadatott. Megtaláltam azt a helyet, ahol jól érzem magam, ahol tudok adni és kapni, ahol szívvel-lélekkel szolgálhatom a település lakosságát, és közben megtaláltam önmagam és valós helyemet az életben. Szerencsés vagyok. Valószínűleg jó helyen voltam jó időben. Nem készültem könyvtárosnak, mint ahogyan rajtam kívül még sokan véletlenül kerültek erre a csodálatos pályára, és csak idővel tudatosult bennük, hogy már lételemüké vált a könyvtár és a könyvtárosság – amint én is így vagyok ezzel. Korábban tanári pályára készültem, de érettségi után a megmérettetésen könnyűnek találtattam. Később a szerencsés „véletlenek” vezettek a könyvtár ajtajáig, és egyik napról a másikra már könyvtárosként léptem át azt a bizonyos küszöböt. És mit hoz az élet? A könyvtárban egy kicsit tanár néni is lehetek, amire mindig is vágytam. Utólag már bevallhatom, hogy a könyvtár viszonylagos nyugalma eleinte megrémisztett, hiszen azt megelőzően két évig népművelősködtem. A mozgalmas munka után a könyvtár valóban a nyugalom szigetének tűnt. Persze csak